

ΕΚΘΕΣΗ

ΓΡΑΜΜΕΝΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Για να πραγματοποιηθεί η συνοχή μεταξύ των παραγράφων σε ένα κειμενικό είδος, οφείλουμε να προσέξουμε ώστε να υπάρχουν οι λεγόμενες διαρθρωτικές λέξεις. Αυτές ανάλογα εκφράζουν και μια σχέση συνδέοντας τη χ με την ψ παράγραφο:

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

α) Λέξεις που δηλώνουν χρονική σχέση:

ταυτόχρονα, συγχρόνως, προηγουμένως, ύστερα, έπειτα, στη συνέχεια, αμέσως, τέλος, κατόπιν, εν τω μεταξύ, αργότερα, τώρα, πριν, ενώ, καθώς, αφότου ...

β) Λέξεις ή φράσεις που δηλώνουν πρόθεση, ομοιότητα, αναλογία, συμπλήρωση:

επιπλέον, επίσης, ακόμα, επιπροσθέτως, παράλληλα, εξάλλου, εκτός απ' αυτό, συμπληρωματικά, κοντά σ' αυτό, ας σημειωθεί ακόμη ότι, δεν πρέπει να λησμονούμε ακόμη ότι, θα αποτελούσε παράλειψηΑΝ...

γ) Λέξεις ή φράσεις που δηλώνουν αντίθεση - εναντίωση:

ωστόσο, αντίθετα, εντούτοις, παρόλο που, αντίστροφα, απεναντίας, μολαταύτα, άλλωστε, ακόμα και αν, μολονότι, παρ' όλα αυτά, σε αντίθεση μ' αυτό, Δε συμβαίνει όμως το ίδιο κ.λ.π.

δ) Λέξεις ή φράσεις που εισάγουν επεξήγηση:

με άλλα λόγια, ειδικότερα, αυτό σημαίνει ότι, δηλαδή, συγκεκριμένα, σαφέστερα, μια διευκρίνιση στο σημείο αυτό είναι απαραίτητη, για να γίνει πιο σαφές, ακριβέστερα...

ε) Λέξεις ή φράσεις που δηλώνουν συμπέρασμα ή σχέση αιτίου - αποτελέσματος:

επομένως, συνεπώς, συμπερασματικά, άρα, επιλογικά, κατά συνέπεια, όπως προκύπτει, ανακεφαλαιώνοντας γι' αυτό το λόγο, αυτό οφείλεται σε, αυτό έχει ως αποτέλεσμα, για τους παραπάνω λόγους

στ) Λέξεις ή φράσεις που δηλώνουν τοπική σειρά ή σχέση:
εδώ, εκεί, κοντά, μακριά, στο σημείο αυτό, μέσα έξω ...

η) Λέξεις ή φράσεις που δηλώνουν έμφαση ή βεβαιότητα:
πράγματι, ιδιαίτερα, ξεχωριστά, αξίζει να τονιστεί, ιδιαίτερα σημαντικό θεωρείται, εκείνο που προέχει, είναι αξιοπρόσεκτο ότι, προπάντων, ειδικά, περισσότερο, το κυριότερο όμως είναι, αναντίρρητα, είναι σαφές, είναι γεγονός, οπωσδήποτε, βέβαια, φυσικά ...

θ) Λέξεις ή φράσεις που δηλώνουν διάζευξη:
ή - ή, είτε - είτε, ούτε - ούτε

ΧΡΗΣΗ ΜΙΑΣ ΣΥΝΔΕΤΙΚΗΣ ΛΕΞΗΣ Η ΦΡΑΣΗΣ:

1) Για πρόσθεση – συμπλήρωση – ομοιότητα :

Αφενός ...αφετέρου...

Επίσης ...

Παράλληλα...

Ακόμη ...

Επιπλέον ...

Επιπροσθέτως...

Εκτός απ' αυτό

Δεν πρέπει να λησμονούμε ακόμη ότι...

Χρειάζεται επίσης να σημειωθεί...

Αξίζει, επιπλέον ν' αναφερθούμε...

Όχι μόνο... αλλά και...

Θα αποτελούσε σοβαρή παράλειψη να μην τονίσουμε...

2) Για χρονική ΣΥΝΔΕΣΗ :

Ταυτόχρονα...

Συγχρόνως...

Αρχικά...

Ύστερα...

Αφότου...

Στη συνέχεια...

Ενώ ...

Μετά από αυτό...

3) Για αντίθεση – εναντίωση :

Και όμως...
Εντούτοις...
Απεναντίας...
Σε αντίθεση...
Μ' αυτό...
Ενώ...
Ωστόσο...
Μολαταύτα...
Αντίθετα...
Άλλωστε...
Από την άλλη πλευρά...

Παρακάτω παραθέτω υλικό ανάγνωσης και κριτικής μελέτης για την Α' λυκείου καθώς μόνο με τη μελέτη του υλικού μπορούν να διανοίξουν οι πνευματικοί ορίζοντες...

Και επειδή «ψαρεύοντας έρχεται η θάλασσα» που έγραφε και ο Ελύτης, ιδού:

Θέμα 1^ο:

«Στις μέρες μας, έχει χαθεί το ερωτικό σύνδρομο μεταξύ της φύσης και του ανθρώπου. Από κομμάτι της φύσης, ο ίδιος φέρεται με αγνωμοσύνη και «βιάζει» τη φύση σαν να μην έχει όρια.

Αναλύστε τις αιτίες που συνεχίζουν να προκαλούν την καταστροφή και αντιπροτείνετε λύσεις.

Κομμάτι της φύσης ο άνθρωπος, πάντα την χρησιμοποιούσε για να επιβιώσει, να δημιουργήσει πολιτισμό, να προσδώσει ποιότητα στη ζωή του. Όμως με την πάροδο των ετών, καθώς ο άνθρωπος γνώριζε τα μυστικά της φύσης και την κατακτούσε βήμα - βήμα, οι σχέσεις άρχισαν να αντιστρέφονται: μεταβατικά, ο άνθρωπος άρχισε να νιώθει δυνατός, ότι πια κυριαρχούσε πάνω της με τα τεχνολογικά επιτεύγματα. Όμως καθόλου δεν ήταν έτσι τα πράγματα: όπως ένας ξένος κατακτητής δεν κυριαρχεί σ' έναν λαό, έτσι και ο άνθρωπος δεν ένιωθε αυτό που αργότερα θα γινόταν φανερό. Δηλαδή η εκδίκηση της φύσης για τις άμετρος, χρησιμοθηρικές ενέργειες του ανθρώπου πάνω της θα ερχόταν αργότερα: τερατογεννέσεις, «όζον», νέφος, θαλάσσια μόλυνση, ατμοσφαιρική ρύπανση, αισθητική παραμόρφωση, καινούργιες ασθένειες, να, το τίμημα. Ότι προκαλούμε στη φύση χωρίς σκέψη και συναισθήματα, αυτή μας το επιστρέφει. Το χέρι του ανθρώπου που κόβει ένα δέντρο, χιλιάδες δέντρα με φονικό ένστικτο γίνεται «μπούμερανγκ» και μας χτυπά.

Δεν χρειάζεται να παρασυρθούμε σε καταστροφολογίες και κινδυνολογίες. Δεν χρειάζεται να πάρουμε το ρόλο της Κασσάνδρας και να πούμε ότι να, έφτασε το τέλος της εποχής και του κόσμου. Ας αναλογιστούμε ποιος φταίει για τη «μέλαινα» αυτή κατάσταση. Όλοι έχουμε μέρος ευθύνης. Όλοι, μικροί - μεγάλοι, απλοί πολίτες, υπεύθυνοι φορείς του κράτους.

Η αδιαφορία του κράτους για τις στο οικολογικό σύστημα. Οι χαλαροί νόμοι που ανέχονται τα ξενοδοχεία να προσβάλλουν βάνουσα τα φυσικά

μαγευτικά τοπία, τις καμένες εκτάσεις γης να γίνονται οικόπεδα, τα πάρκα και τα παραδοσιακά σπίτια να μετατρέπονται σε γκρίζα «γκέτο» - πολυκατοικίες. Τα εργοστάσια, τα αυτοκίνητα, τα πλοία και τα απόβλητά τους ρυπαίνουν την ατμόσφαιρα και μας καθιστούν ασθενείς απ' την ασχήμια και την αρρώστια.

Το πρόβλημα της μόλυνσης είναι σίγουρα κατά βάση πολιτικό, όπως είναι όλα τα προβλήματα της κοινωνίας. Όμως φταίμε όλοι: τσιγάρα αναμμένα, σκουπίδια στις ακτές και στους δρόμους, πλαστικά στα ποτάμια, χημικά και τοξικά δημιουργούν, οξύνουν και γιγαντώνουν το πρόβλημα.

Ας είμαστε επιτέλους σοβαροί. Η σοβαροφάνεια με την οποία ασχολούνται κάποιοι ιθύνοντες με το πρόβλημα, δεν δείχνει να έχει αποτελέσματα. Οφείλουμε, απαιτείται να αποκτήσουμε οικολογική συνείδηση. Το σχολείο με τα βιβλία, τις εκδηλώσεις, τις δεντροφυτεύσεις, τις αναδασώσεις μπορεί να μας αφυπνίσει και να μας κάνει να νιώσουμε τη φύση αυτό που είναι: το σπίτι, ο φυσικός χώρος μας μέσα στον οποίο αναδειχτήκαμε σε είδος. Αυστηρότερη νομοθεσία και κρατική πρόνοια. Δεν μπορεί να αποτελεί το βραχυπρόθεσμο οικονομικό συμφέρον εμπόδιο στη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και πρόοδο.

Επιτέλους ας γίνει κατανοητό απ' όλους μας: ζωή, ποιότητα ζωής, ομορφιά, υγεία δεν μπορούν να υπάρξουν σε συνδιασμό μ' ένα αφύσικο, κατεστραμμένο περιβάλλον.

Μέσα στα δικαιώματα του ανθρώπου που χρειάζονται κατοχύρωση είναι αναμφίβολα και το υγιές φυσικό περιβάλλον.

Θέμα 2^ο:

«Τα τεχνολογικά θαύματα της εποχής, προκαλούν το δέος όλων και προσδίδουν ποιότητα στη ζωή μας αλλά παράλληλα αποτελούν γεννεσιουργά αίτια πολλών προβλημάτων.

Αναφερθείτε στην παραπάνω άποψη, επιχειρηματολογώντας.

«Του κόσμου από τα θαύματα δεν είναι τίποτα άλλο που να'ναι σαν τον άνθρωπο περήφανο, μεγάλο». Παρατηρώντας την ιστορική πορεία του ανθρώπου, διαπιστώνουμε πως το λογικό του, η περιέργειά του, το πάθος της αναζήτησης, ο πόθος να βελτιώσει τη ζωή του, τον οδήγησαν στη δημιουργία μιας σειράς επιτευγμάτων που έχουν ανιούσα πορεία και έχουν φτάσει σήμερα στο ζενίθ. Πόση άραγε απόσταση υπάρχει ανάμεσα στον πρώτο τροχό και στο σύγχρονο υπερηχητικό αεροπλάνο; Οφείλουμε πάντως να τονίσουμε τη σημασία, την κεφαλαιώδη σημασία της Βιομηχανικής Επανάστασης. Από τότε όλα άλλαξαν: το προφίλ του κόσμου, των γραμμάτων, των τεχνών, των επιστημών, η ζωή του ανθρώπου, οι ρυθμοί της προόδου.

- οικιακές συσκευές που κάνουν την καθημερινή ζωή άνετη, ξεκούραστη, ασφαλή
- πάμπολλα μέσα ψυχαγωγίας για την πιο ενδιαφέρουσα κάλυψη του ελεύθερου χρόνου
- εκπληκτικά μέσα επικοινωνίας και συγκοινωνίας που εκμηδενίζουν τις αποστάσεις και μας κάνουν να νιώθουμε κάτοικοι του πλανήτη κι όχι μιας χώρας
- ανακαλύψεις της φυσικής, χημείας, ιατρικής που κάνουν θαύματα στην υγεία, μειώνουν τη θνησιμότητα, ανεβάζουν το μέσο όρο ζωής.

Είναι πια σήμερα οι επιστήμονες και οι «ειδικοί» των τεχνολογικών μέσων, οι σύγχρονοι μάγοι. Η τεχνολογία μια καινούργια θρησκεία με πολλούς οπαδούς και λίγους μισημένους. Όμως πολλοί είναι κι αυτοί που ρίχνουν την πέτρα του αναθέματος στην τεχνολογία και στο σύγχρονο πρόσωπό της. Όλοι αυτοί αφορμώνται από τα προβλήματα που προκαλεί η

(λάθος) χρήση της τεχνολογίας. Όντως σε πολλούς τομείς της ζωής μας η πραγματικότητα είναι ζοφερή:

- * τεχνοκρατικός ολοκληρωτισμός, δυναστεία των ηλεκτρονικών υπολογιστών, απουσία της ανθρώπινης δημιουργίας και αυτενέργειας
- * αύξηση της ανεργίας, υποβιβασμός των χειρωνακτικών εργασιών
- * καταστροφή της φύσης, καινούργιες ασθένειες, πυρηνικά απόβλητα, ατυχήματα με μακροπρόθεσμες συνέπειες
- * πόλεμοι, βία, συνεργασία του εγκλήματος με την τεχνολογία
- * όξυνση φαινομένων όπως μοναξιά, αλλοτρίωση, άγχος. Ο άνθρωπος παλινδρομεί σ' έναν κυκεώνα, χωρίς ηθικές αξίες, ανερμάτιστος, παραπαίει σκεπτόμενος σαν μηχανή, αρνούμενος το αλτρουισμό.

Διττή λοιπόν η όψη της τεχνολογίας, σαν το θεό των Ρωμαίων, τον Ιανό. Είναι παράλογο να καταδικάσουμε την τεχνολογία αυτή καθ' αυτή. Απλώς ξεπεράσαμε το μέτρο. Μεθύσαμε απ' το θρίαμβο και ξεχάσαμε να θέσουμε κάποιες ασφαλιστικές δικλίδες: ήθος, αυτοσεβασμός, μέτρο, ευθύνη, ευαισθητοποίηση, αγωνιστικότητα, δημιουργία, αλτρουισμός.

Θέμα 3^ο:

«Πολυσυζητημένο φαινόμενο της εποχής, η μόδα. Φαινόμενο πλημμυρίδα που μας κατακλύζει και μας επηρεάζει σε κάθε φάση της ζωής μας.

Γιατί νομίζετε πως μας επηρεάζει; Τι πρέπει να κάνουμε ώστε να αντιδράσουμε;

Μόδα. Όλοι την έχουμε ακούσει τη λέξη και ξέρουμε τι αντιπροσωπεύει. Περιοδικά, τηλεόραση, αφίσες, ασχολούνται και καθοδηγούνται απ' αυτή. Εμείς, οι δημιουργοί της καταλήγουμε τελικά να είμαστε θύματα της.

Είναι μια λέξη που δηλώνει μια κατευθυντήρια γραμμή, ένα «στάνταρ» στις επιλογές μας, ενδυμασία, σπίτια, τρόπος ζωής, φιλοσοφία.

Σίγουρα είναι σύγχρονο φαινόμενο. Τουλάχιστον έτσι στις διαστάσεις που παρουσιάζεται, σχεδόν τραγικές για όλους. Βέβαια η πρωταρχική αιτία της μόδας είναι μια πολύ απλή αιτία - τουλάχιστον έτσι εμφανίζεται απ' όσους ενασχολούνται μαζί της -: να γίνει η πραγματικότητα πιο όμορφη, πιο γοητευτική, να αισθανόμαστε κι εμείς πιο βολικά.

Οι ρίζες της όμως είναι πολύ παλιές. Διάφορα περιστατικά που μας παραδίδονται, ανέκδοτα και μη, μας εξηγούν για παράδειγμα την δημιουργία της γραβάτας, των τακουνιών και πολλών άλλων πρακτικών ή μη αντικειμένων. Και βέβαια, αν η λειτουργία της μόδας σταματούσε μόνο στα προϊόντα καλλωπισμού, θα ήταν όντως ένα σχετικά ανώδυνο φαινόμενο. Δυστυχώς όμως η δράση της, η υπόγεια και σχεδόν ασυνείδητη επεκτείνεται παντού.

Πόσο μας κολακεύει η εικόνα των θυμάτων της μόδας; Μπορούμε απροβλημάτιστοι να παρασυρόμαστε απ' τις υποσχέσεις των «μαιτρ» της μόδας;

Μ' αυτόν τον τρόπο δεν καταδικάζουμε την αξιοπρέπειά και την πνευματικότητά μας;

Απομακρυνόμαστε απ' ότι μας καταξιώνει ως ανθρώπινα έλλογα όντα. Εστιάζουμε την προσοχή μας στο «έχειν», στην εμφάνιση, στα υλικά, στα

πρόσκαιρα. Όλα πια, επάγγελμα, οικογένεια, επιτυχία υπάρχουν σε συνάρτηση με το αν είμαστε πιστοί, υπάκουοι υπήκοοι της μόδας.

Όλα αυτά τα τραγελαφικά έχουν αποτέλεσμα τον πλουτισμό των βιομηχανιών αφ' ενός και τη δικιά μας φτώχεια (κυριολεκτική - πνευματική) αφ' ετέρου. Επίσης απομακρυνόμαστε απ' τους γύρω μας, οι σχέσεις μας γίνονται ανταγωνιστικές, η εργασία μας θεωρείται μόνο μέσο για την αποκόμιση χρημάτων.

Σίγουρα στα χρόνια που ζούμε και στα χρόνια που έρχονται η μόδα θα παίζει σημαντικό ρόλο. Δεν μπορούμε να την καταδικάσουμε ούτε να την αφορίσουμε σαν να φταίει αυτή καθ' αυτή. Μόνο αν μπορέσουμε να την ελέγξουμε και να θέσουμε κάποιες ασφαλιστικές δικλείδες, θα μπορέσουμε να μην γίνουμε έρμαιιά της και ετεροκατευθυνόμενα όντα.

Λοιπόν σύνεση, λογική και προσπάθεια για ανάδειξη της προσωπικότητάς μας. Ότι πρέπει να καλλιεργήσουμε είναι το δικό μας εσωτερικό «κάλλος» και «φως» και γι' αυτά να είμαστε περήφανοι.

Θέμα 4^ο:

«Η τηλεόραση σήμερα μυθοποιεί τους «νυν» και απομυθοποιεί τους «τέως».

Σχολιάστε, κρίνετε τη λειτουργία της και κάντε προτάσεις για τη δεοντολογία της ως μέσο μαζικής ενημέρωσης, που δεν τηρείται.

Το παντοδύναμο «κουτί» της τηλεόρασης, ονομάστηκε Πέμπτη εξουσία και ουσιαστικά υπάρχει μια πατρωνία από μέρους της και μια άνευ όρων παράδοση από την δική μας πλευρά. Ο ρόλος της δεν περιορίζεται πια μόνο στην ενημέρωση. Έχει σχεδόν αντικαταστήσει την όποια άλλη ψυχαγωγία, τους φίλους, τα ταξίδια, την προσωπική άποψη, την αυτόβουλη πολιτική κρίση....

Και βέβαια κάθε άλλο, παρά τηρείται η δημοσιογραφική δεοντολογία. Συχνά μάλιστα οι σχετιζόμενοι με την τηλεόραση δεν είναι καν ειδικοί ή γνώστες της. Έτσι η τηλεόραση μάλλον καταντά μέσο εκμαυλισμού, χειραγώγησης συνειδήσεων και αποπροσανατολισμού. Προβάλλονται κάθε είδους κακέκτυπα «ντυμένα» τη στολή του απαστράπτοντα αστέρα, που τελικά αποδεικνύεται ότι έχει πολύ σύντομα ημερομηνία λήξης. Εμείς, όμως, οι θεατές έχουμε αλλοτριωθεί από την πλύση εγκεφάλου που έχουμε υποστεί και στο μυαλό μας βασιλεύει η αρχαία «Άτη» (σύγχυση) στα πρόσωπα, στα προϊόντα, στα ινδάλματα.

Απ' τη στιγμή που εμφανίστηκε η τηλεόραση και ο μαγικός - δήθεν - κόσμος της όλοι νιώθουμε πως μπορούμε να γίνουμε διάσημοι έστω για μερικά λεπτά. Αν αυτό δεν είναι πλάνη, ματαιοδοξία, κενότητα και υποβιβασμός, τότε τι είναι;

Ας γίνουμε επιτέλους υπεύθυνοι. Ας αφυπνιστούμε απ' το λήθαργο της τηλεόρασης. Ας γίνουμε άξιοι του ονόματός μας. Είμαστε έλλογα όντα κι όχι άλογα σπρωγμένα απ' τη βουκέντρα της τηλεόρασης.

Η ευθύνη βαραίνει όλους: τηλεθεατές, δημοσιογράφους, παραγωγούς, καλλιτέχνες, κράτος.

Με τη συνεργασία όλων μπορεί η τηλεόραση να αποτελέσει τόσο μέσο πολιτικοποίησης και ενημέρωσης, όσο και δείκτη ή δημιουργό πολιτισμού:

- ◇ Μπορεί να προβάλλει αντικειμενικά τις απόψεις των πολιτικών φορέων και να κατεβάσει από τα μπαλκόνια την πολιτική αντιπαράθεση
- ◇ Μπορεί να επιτελεί τον δραστικό ρόλο της αντιπολίτευσης, χωρίς να αναλώνεται σε σκανδαλοθηρίες και «κιτρινισμούς».
- ◇ Μπορεί να προβάλλει τον Ελληνικό και παγκόσμιο πολιτισμό κι όχι να μας κάνει μέτοχους σε προϊόντα υποκουλτούρας, χυδαία, ποταπά.
- ◇ Να διδάσκει την Ιστορία και να φωτίζει άγνωστες πτυχές της, με τα μέσα που διαθέτει, ήχο, εικόνα. Η οπτικοποίηση σελίδων της ιστορίας θα την κάνει πιο ενδιαφέρουσα και πιο προσιτή ακόμα και σ' αυτούς που δεν είχαν τη δυνατότητα της μόρφωσης.
- ◇ Ιδιαίτερα στις μέρες μας που η ειρήνη διακυβεύεται και ο πόλεμος γίνεται όργανο στα χέρια φιλόδοξων στρατοκρατόρων, η τηλεόραση πρέπει να αποτελέσει το φρουρό και θεματοφύλακα των αξιών, των ιδανικών του Ανθρώπου.

Αν τα παραπάνω δεν κινητοποιηθούμε για να πραγματοποιηθούν, θα είμαστε υπεύθυνοι εμείς κι όχι ένα άψυχο τεχνολογικό επίτευγμα, όση δύναμη κι αν του επιτρέψουμε να πάρει.

Θέμα 5^ο:

«Στα τόσα χρόνια που ζω και ζώνουμαι, ένα πράγμα έχω μάθει: πως η ελευθερία δεν είναι «πέσε πίτα να σε φάω». Θέλει θυσίες και αν την κατακτάς, μόνο με το σπαθί σου γίνεται αυτό.» Καζαντζάκης.

α) Τι σημαίνει ελευθερία

β) Πώς διασφαλίζεται;

Καθρέφτης πολυεδρικός η ελευθερία. Δυσκολοπροσέγγιστο ιδανικό, κατάσταση που με την πολυπλοκότητά της, μας καθιστά ιδιαίτερα προσεκτικούς. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο που η ιστορία είναι γεμάτη από αγώνες - ορόσημα για το όνομα της ελευθερίας: '21, 1940, Γαλλική επανάσταση...

Τι δηλώνει λοιπόν αυτή η έννοια; Είναι εκείνη η κατάσταση κατά την οποία ο άνθρωπος υφίσταται όσο το δυνατόν λιγότερους καταναγκασμούς, ηθικούς, πνευματικούς, ή άλλους.

Απ' τη πρώτη στιγμή της εμφάνισής τους, οι άνθρωποι δεν υπήρξαν ελεύθεροι. Αρχικά η φύση με τα μυστήριά της, αργότερα οι νόμοι και τώρα η σύγχρονη εποχή με τα ποικίλα προβλήματά της, υπήρξαν εμπόδια στην βίωση της ελευθερίας.

Άρα λοιπόν ήδη υπάρχει ένα πρόβλημα: πότε τελικά ο άνθρωπος είναι ελεύθερος; Σε ποια περίοδο; Το συμπέρασμα είναι ότι απόλυτη ελευθερία δεν υπάρχει.

Εξάλλου η ελευθερία υπάρχει σε πολλά επίπεδα: εθνική, πολιτική, κοινωνική, πνευματική.

Μπορεί λοιπόν να τεθεί το ερώτημα: κάποιος που δεν βιώνει την πολιτική ελευθερία, μπορεί να είναι πνευματικά ελεύθερος;

Πώς λοιπόν μπορούμε να δώσουμε κανόνες - πλαίσια ώστε να διασφαλίζεται η ελευθερία;

- ◇ νόμοι, γραπτοί, δημοκρατικοί, ανθρωπιστικοί
- ◇ άγραφοι νόμοι ώστε η συνείδηση μας να διαμορφώνεται και να μην «σπάει» τα όρια και την ελευθερία του άλλου

◇ παιδεία και ανθρωπιστική συνείδηση ώστε να είμαστε εμείς οι ίδιοι ικανοί να θέσουμε τα όριά μας. «η δική μας ελευθερία σταματάει εκεί που αρχίζει η ελευθερία του άλλου».

Ας γίνει κατανοητό τούτο: η ελευθερία είναι πνευματικό αγαθό και θέλει αγώνα και διαρκή προσπάθεια για την κατοχύρωσή της.

Θέμα 6^ο:

«Ο άνθρωπος στις μέρες μας εκτός των άλλων προβλημάτων, αντιμετωπίζει και τον εφιάλτη του άγχους.

Πως μπορούμε να δικαιολογήσουμε την ύπαρξή του και πώς μπορούμε να αντιδράσουμε;»

Άγχος. Ήδη ηχητικά αλλά και ετυμολογικά η λέξη άγχος και το βάρος της, παραπέμπουν στην αγχόνη. Θηλεία στο λαιμό, βάρος στο στήθος, οι σύγχρονες «συμπληγάδες», αυτό είναι το άγχος.

Σίγουρα στη ζωή του ανθρώπου, κάθε εποχής, υπάρχουν περιστάσεις, αιτίες που ωθούν τον άνθρωπο στην αναστάτωση και στην ψυχική - πνευματική υπερδιέγερση. Όμως η διαφορά σήμερα είναι πως το άγχος έχει μετατραπεί σε ψυχοφθόρα δύναμη, σε κοινωνικό φαινόμενο.

Μια ματιά γύρω μας και θα κατανοήσουμε ποιος ή τι ευθύνεται για το άγχος. Δεν θέλουμε να γίνουμε πεσιμιστές κι ούτε να υιοθετήσουμε ρόλους «Κασσάνδρας». Όμως η πραγματικότητα γύρω μας «νοσεί» και μάλιστα με τη δική μας ανοχή και απάθεια.

Ζούμε σε εποχή όπου όλα φαίνονται να διαλύονται, θεσμοί, ιδεολογίες, θρησκεία, πολιτικά συστήματα. Κάποτε υπήρχε ένα όραμα στην πραγματοποίηση του οποίου εργάζονταν οι άνθρωποι και απ' το οποίο εμπνέονταν. Όμως σήμερα σε τι να στηριχτεί ο άνθρωπος; Ο μηδενισμός και η ασάφεια, μια αχλή, μια ομίχλη τυλίγει τα πράγματα και τα πρόσωπα.

Εξάλλου ο πόλεμος, η επικρεμάμενη πυρηνική απειλή, μας κλέβουν την ελπίδα και την ανάσα μας.

Επίσης η ανέχεια, η κοινωνική αδικία, η κυριαρχία των «μέσων» κι όχι της αξίας, διαμελίζει το χαμόγελο και την αισιοδοξία.

Θεσμοί αρχέγονοι, όπως οικογένεια, σχολείο, νόμοι κρίνονται και κατακρίνονται σφοδρά - και όχι άδικα - αφού δυσλειτουργούν ή παρουσιάζονται κατώτεροι απ' τη δεοντολογική λειτουργία τους.

Μάλλον λοιπόν μας θυμίζει «Σίσυφο» ο σύγχρονος άνθρωπος που παραπαίει.

Μόνο ο συν-άνθρωπος θα μας κάνει να ξαναγεννηθούμε. Τα συναισθήματα, ο θεός, τα ιδανικά: ελπίδα, αγωνιστικότητα, ομορφιά, δράση, ομόνοια, αφύπνιση, ελευθερία.

Τίποτα δεν χαρίζεται στον άνθρωπο. Ούτε καν η ειρήνη. Πόσο μάλλον η ειρήνη της ψυχής του. Ο άνθρωπος που μεταμόρφωσε τον πλανήτη, οφείλει να αναλάβει τις ευθύνες του. Δεν μπορεί να μην τον «ταρακουνά» το γεγονός πως αντί να ομορφαίνει τα πράγματα, τα καταστρέφει, και μαζί τον εαυτό του.

Αντί άγχος, γαλήνη. Αντί ανασφάλεια, ηρεμία. Αντί αγχώνη, ελπίδα. Μ' αυτά στο νου του ας πορευτεί.

Θέμα 7^ο:

«Η μοναξιά κρούει τον κώδωνα του κινδύνου στον σύγχρονο πολιτισμό. Αν συνεχίσουμε να παραμένουμε αδιάφοροι, σε λίγο - αν δεν είναι ήδη πολύ αργά - θα καμαρώνουμε για την απανθρωπιά μας.»

«Ποτέ οι στέγες των σπιτιών δεν ήταν πιο κοντά και οι καρδιές πιο μακριά». Αυτός ο στίχος του Α. Σαμαράκη δηλώνει με πολύ δεικτικό τρόπο την αποσάθρωση των διαπροσωπικών σχέσεων, την αλλοτρίωση.

Το φαινόμενο δεν είναι ανώδυνο κι ούτε πρέπει να θεωρείται υπόθεση των ευαίσθητων - υπερβολικών λογοτεχνών και πνευματικών ανθρώπων.

Αντικειμενικά κρίνοντας και παρατηρώντας τα πρόσωπα γύρω μας, τον εαυτό μας μέσα, «ένδον σκάπτε», ό,τι θα παρατηρήσουμε είναι: αλλοτρίωση, απομάκρυνση απ' όλους, απ' όλα, απ' τον εαυτό μας, απ' το χθες, απ' το αύριο, απ' το νόημα της ζωής. Κρίση ηθικών αξιών, άγχος, απομάκρυνση απ' το Θεό, απ' τα ερείσματα που επί δεκαετίες έκαναν τους ανθρώπους να ζουν παραδοσιακά, ανθρώπινα.

Ο άνθρωπος των σύγχρονων μεγαλουπόλεων, του τσιμέντου, των ασφυκτικών χώρων, των γκρίζων «γκέτο», χάνει τα συναισθήματά του και πια σχηματίζεται μια κοινωνία «*homo hominis lupus*». Τις ζεστές, εγκάρδιες ανθρώπινες σχέσεις τις αντικατέστησε μια σχέση «δούναι και λαβείν».

Φυσικά το φαινόμενο δεν είναι παρθενογέννητο. Τα φαινόμενα της εποχής, το «προφίλ» της, τη δημιούργησαν και το όξυναν. Έτσι από ένα καθαρά ατομικό φαινόμενο, που εξαρτώνταν από τον ιδιάζοντα χαρακτήρα του καθενός, κατέληξε σ' ένα φαινόμενο κοινωνικής παθογένειας. Η βία, η εγκληματικότητα, ο φόβος, η ανασφάλεια, ο πόλεμος, η ανέχεια μας κάνουν επιφυλακτικούς με τον διπλανό. Επίσης η αναγκαστική συγκατοίκηση σε μια πολυκατοικία με άγνωστους, διαφορετικής εθνικότητας και κουλτούρας άτομα, μας κάνει να εγκλωβιζόμαστε πιο πολύ στο «εγώ». Εξάλλου η έλλειψη ελεύθερου χρόνου, η εντατικοποίηση της εργασίας, ο υπερκαταναλωτισμός σαν στόχος ζωής, έχουν μεταφέρει το επίκεντρό μας στα υλικά κι όχι στον άνθρωπο. Ζούμε σε εποχή ρευστότητας, όλα γκρεμίζονται πρόσωπα, είδωλα, ιδεολογίες, πολιτικές θεωρίες. Πού να στηριχτούν οι άνθρωποι; μέλαινα η πραγματικότητα γύρω τους.

Πόσο άραγε μακρινή είναι η εικόνα των σπιτιών με τα κεραμίδια και τους ανθρώπους με το ενδιαφέρον και την «καλημέρα» στα χείλη; Είναι ρομαντική εικόνα ή μόνο ανθρώπινη; Ως πού θα πάει; Ας αφυπνιστούμε, ας βγούμε απ' τον Κυκεώνα της εγωπάθειας. «στην προσπάθειά μας να γίνουμε υπεράνθρωποι, γινόμαστε όλο και πιο απάνθρωποι». Αυτό ας μας συνετίσει.

Τι μπορεί να γίνει; ανθρωπισμός, αλτρουισμός, ξαναγύρισμα στις ηθικές αξίες και στη ζεστασιά των σχέσεων. Είναι απλά τα πράγματα, να ξανακάνουμε τον άνθρωπο φίλο μας και να ξεφύγουμε από έναν υλικό ευδαιμονισμό που μας εξευτελίζει. Κανείς ποτέ δεν είδε μια κοινωνία να προοδεύει χάρη σε πλούτο υλικών και φτώχεια συναισθηματική.

Θέμα 8^ο:

«Το όνειρο του παιδιού, η ειρήνη. Το όνειρο της μάνας, η ειρήνη... Μόνο σε περιόδους ειρήνης λαμβάνουν χώρα τα όνειρα του ανθρώπου. Σήμερα όμως το ιδανικό αυτό «πριονίζεται» απ' τους μικρούς και μεγάλους πολέμους

Αναπτύξτε τη σημασία της ειρήνης για το άτομο, την κοινωνία, τον πολιτισμό.

«Ο πόλεμος, ένα συμπόσιο γυπών» και η ιστορία του ανθρώπινου είδους δυστυχώς σηματοδεύτηκε από πολέμους, τραγικά λάθη που όμως δεν έγιναν μαθήματα. Ό,τι απέμεινε απ' τον τραγικό απολογισμό τους, μαύρες σελίδες, ολοκαυτώματα, γενοκτονίες: 1^{ος}, 2^{ος} παγκόσμιος πόλεμος, ναζισμός, φασισμός, εμφύλιοι, και πιο παλιά, Τρωικός πόλεμος, Πελοποννησιακός πόλεμος....

Ποιος όμως μπορεί να εξηγήσει και να δικαιολογήσει αυτόν τον τραγέλαφο και αυτόν τον παραλογισμό; Αφού οι ευχές των απλών πολιτών στο ιδανικό της ειρήνης αναφέρονται και τον πόλεμο απεύχονται....

Αίτια των πολέμων: οι συρράξεις, τα μικρά και μεγάλα μέτωπα πολέμων σε παγκόσμιο επίπεδο, προκαλούνται από τα μικρά και κατώτερα ένστικτα του ανθρώπου, εκτός βέβαια από τις εξαιρέσεις των απελευθερωτικών πολέμων και των επαναστάσεων κατά των τυραννικών καθεστώτων που επιβουλεύονται τη Δημοκρατία, την ελευθερία την κοινωνική δικαιοσύνη.

Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, τα κατακτητικά ένστικτα, ο φανατισμός, οι προσωπικές φιλοδοξίες πολεμοκάπηλων αρχηγών, προκαταλήψεις, εξάρσεις εθνικιστικές, οχλοκρατία που «άγεται και φέρεται» από - δήθεν - ιδεώδη.

Όλοι σχεδόν οι λαοί, ιδίως ο πολυβασανισμένος Ελληνικός λαός, μπλέχτηκαν στην δίνη πολέμων που τις συνέπειές τους αγωνίζονται για χρόνια μετά να καλύψουν: αποτελμάτωση σ' όλους τους τομείς

- ◆ οικονομικός μαρασμός, ανέχεια
- ◆ καταρράκωση προσωπικότητας, βίαια ένστικτα

- ◆ πνευματική στασιμότητα, τέχνες, γράμματα νικιούνται απ' τη λαίλαπα του πολέμου. «Λαοί που πεινάνε δεν ενδιαφέρονται για δικαιοσύνη».
- ◆ ψυχολογικά τραύματα. Χάνεται η ηρεμία, το όραμα, η εμπιστοσύνη στο μέλλον, στο αύριο (το οποίο καταστρέφεται μέσα στο άδικα χυμένο αίμα).

Σε αντιδιαστολή μ' όλα τα παραπάνω, το όνειρο της ειρήνης έρχεται να ζωντανέψει τους πόθους, τις ελπίδες των ανθρώπων: ζωή, όνειρα, οικογένεια, εργασία, μόρφωση, οικοδόμηση του πολιτισμού, προκοπή, ευημερία. Οι νόμοι λειτουργούν και ρυθμίζουν τις διαφορές μεταξύ των πολιτών, το κράτος μεριμνά για τους πολίτες προστατεύοντας τη ζωή, την περιουσία, τα δικαιώματά τους. Η παιδεία μέσα σε ειρηνικό κλίμα, γίνεται πραγματικά το ανθρωποπλαστικό ιδανικό που φωτίζει τα άτομα, τα καλλιεργεί και τα μεταμορφώνει σε προσωπικότητες κι όχι σε ά-λογα όντα, θηρία.

Ας μην αποδεικνυόμαστε λοιπόν τόσο χαμηλής πνευματικότητας ώστε να ανεχόμαστε ή να δυναμιτίζουμε τον εφιάλτη του πολέμου. Ας αγωνιστεί ο καθένας απ' το μετερίζι του, με τα όπλα του, μέσα απ' τη δουλειά και το μεράκι του να παγιωθεί πια το ιδανικό αυτό που ταλαντεύεται χιλιετίες.

Δεν είναι πολυτέλεια το αίτημα των φιλειρηνιστών ατόμων. Είναι αίτημα για την κατοχύρωση της ύπαρξής μας, της ανθρωπιάς, του ονόματός μας.

Θέμα 9^ο:

«Πάτησα στις πλάτες του παππού μου και είδα το μέλλον. Αυτό τονίζει μια παροιμία και δηλώνει την απαραίτητη συνεργασία των δυο γενεών ώστε να επέλθει πρόοδος.

Σήμερα πώς θα κρίνατε τις σχέσεις των δυο γενεών; Σχολιάστε»

Πολυειπωμένο πρόβλημα στις μέρες μας είναι το «χάσμα των γενεών», δηλαδή η διαφορά στις απόψεις, στις ιδέες, στην αντιμετώπιση των προβλημάτων, μεταξύ των νέων και των ηλικιωμένων.

Στις μέρες μας όντως βρίσκεται σε έξαρση, τουλάχιστον έτσι φαίνεται από τις έντονες αντιδράσεις των νέων: ντύσιμο, ομιλία, ιδέες ριζοσπαστικές, βρίσκονται στο στόχαστρο των ηλικιωμένων, οι οποίοι καταδικάζουν τους νέους ως αμφισβητίες και ως επαναστάτες (χωρίς αιτία συχνά).

Ανέκαθεν όμως υπήρχε το χάσμα, η διάσταση. Ακόμα και στους πιο πνευματικούς αιώνες και στις πιο προηγμένες εποχές. Κι αυτό γιατί υπάρχουν βιολογικά γεννεσιουργά αίτια: έξαρση ορμονών, ένστικτα ενθουσιασμός, όραμα, αγωνιστικότητα, πάθος, μεράκι. Οι μεγάλοι έχουν ήδη κουραστεί, έχουν χάσει την αγνότητα. Μάλλον καχύποπτοι είναι. Παρατηρούν λοιπόν τους νέους και αρχίζουν ένα δριμύ κατηγορητήριο: ότι οι νέοι δεν σέβονται πια τις πατροπαράδοτες ηθικές αξίες, έχουν υιοθετήσει ξενόφερτα είδωλα και γι' αυτό τους καταδικάζουν. Απ' την άλλη, οι νέοι νιώθουν πάνω τους εξουχιστική τη ματιά των ώριμων και αντιδρούν. Ο κόσμος του σήμερα, ο γεμάτος προβλήματα, πολέμους, ανέχεια, υποκρισία, μόλυνση της φύσης.

Είναι λοιπόν ο κόσμος των ώριμων υπεύθυνος για τα προβλήματα αυτά. Γι' αυτό οι νέοι κατηγορούν τους ώριμους, το κατεστημένο, τη διαφθορά.

Ό,τι βλέπουν οι νέοι στην περιρρέουσα ατμόσφαιρα και στρέφουν τα «πυρά» τους κατά της κοινωνίας, είναι: κοινωνική αδικία, γεροντοκορία, ανεργία, χαώδης πολιτική κατάσταση, άσχημες οικογενειακές συνθήκες, απαρχαιωμένο εκπαιδευτικό σύστημα.

Τι πρέπει λοιπόν να γίνει; Συνεργασία των δυο γενιών. Ποτέ η πρόοδος, σε καμιά κοινωνία, δεν επήλθε χάρη στις προσπάθειες μιας και μόνο γενιάς.

Άρα, εργασία, γόνιμος διάλογος, όχι προκαταλήψεις και φανατισμοί. Το δύσκολο είναι να χτίσουμε κι όχι να γκρεμίσουμε. Ναι στην κριτική, ναι στην επιλογή και τον έλεγχο αλλά πάντα με γνώμονα το κοινό καλό. Νέοι με αυθορμητισμό και ανοιχτό μυαλό και ηλικιωμένοι με πείρα και γνώση θα θέσουν τα θεμέλια του αύριο.

Θέμα 10^ο:

«Μολονότι στις μέρες μας εξαγγέλλεται η σπουδαιότητα του διαλόγου, εντούτοις δύσκολα την εποχή μας θα την χαρακτηρίσαμε διαλεκτική. Τα πλήθος προβλήματα το μαρτυρούν.

Τι χρειάζεται ο διάλογος στη ζωή μας;

Γιατί δεν τον εφαρμόζουμε άτομα και κράτη;

«Διάλογος είναι να αποδεχτείς πως η αλήθεια έχει πολλές πλευρές και πρέπει να φωτιστεί πολλαπλά, με τη συζήτηση για να τη δούμε. Όποιος λέει πως από μόνος του κατέχει την αλήθεια, είναι δογματικός και δεν κάνει για το διάλογο».

Χιλιάδες χρόνια πριν, ο Σωκράτης ο δημιουργός της διαλεκτικής και της μαιευτικής μεθόδου, προσπαθούσε να κερδίσει την αυτογνωσία και κατ' επέκταση να επιτύχει την πρόοδο της κοινωνίας με τη συζήτηση. Τα κλασικά χρόνια του 5^{ου} π.Χ. έμειναν ονομαστά για το δημοκρατικό πολίτευμα που βασικό όργανό του ήταν ο διάλογος μεταξύ λαού - πολιτείας. Οι τέχνες, οι επιστήμες, τα γράμματα, το οικοδόμημα του πολιτισμού με άλλα λόγια θα έμεναν στάσιμα ή η πρόοδός τους θα γινόταν με αργούς ρυθμούς, αν δεν υπήρχε η γόνιμη επαφή και ανταλλαγή μεταξύ των πολιτισμών. Ας αναλογιστούμε πόσα καλλιτεχνικά ρεύματα (στην ποίηση - ζωγραφική - μουσική) είναι ξενόφερτα και με την πάροδο των ετών οι Έλληνες δημιουργοί τα αφομοίωσαν και τα ενέταξαν πλήρως στην δική μας πολιτιστική παράδοση. Το ίδιο βέβαια ισχύει και στον επιστημονικό χώρο: τα αποτελέσματα στην φυσική, ιατρική, χημεία είναι περισσότερο θαυμαστά όταν συνεργάζονται οι επιστήμονες παρά όταν δουλεύουν εγκλεισμένοι ο καθένας στον «πύργο της επιστήμης» τους.

Ενώ λοιπόν τα αποτελέσματα του διαλόγου είναι ολοφάνερα σ' όλους τους τομείς, δυστυχώς σήμερα δεν καμαρώνουμε για τη χρήση του: πόλεμοι, φανατισμοί, απολυτολογίες, δογματισμοί μας γυρίζουν στον Μεσσαίωνα με το «παπικό αλάθητο». Για να γίνει διάλογος απαιτούνται κάποιες προϋποθέσεις που αναδεικνύουν τις φωτισμένες προσωπικότητες, και φαίνεται πως σήμερα λείπουν τέτοιες προσωπικότητες.

- Δημοκρατικό πολίτευμα, ελευθερία έκφρασης, ελευθεροτυπία, λειτουργία του Συντάγματος
- Θάρρος, παρρησία, υπομονή, επιμονή, καλλιεργημένο ήθος και ανοιχτό μυαλό «Δεν συμφωνώ με ότι λες αλλά θα υπερασπιστώ με τη ζωή μου το δικαίωμά σου να λες ελεύθερα όσα πρεσβεύεις».

Κανείς μας δεν γεννιέται με ταλέντο ή όχι στη διαδικασία του διαλόγου. Απλώς η οικογένεια, το σχολείο, η πολιτεία με τα παραδείγματά της, μας κάνουν σιγά - σιγά να τον αφομοιώσουμε και να τον θεωρούμε σαν τη μόνη οδό επίλυσης προβλημάτων, σαν το μόνο τρόπο για ανάπτυξη και πρόοδο, σαν το κύριο μέσο για την ολοκλήρωση της προσωπικότητάς μας.

Θέμα 11^ο:

«Όλο και πιο συχνά ακούμε τη νεολαία να αμφισβητεί το θεσμό της οικογένειας.

Τι προβλήματα θεωρείτε - ως νέοι - ότι υπάρχουν στην οικογένεια σήμερα;»

Οικογένεια είναι ο πρώτος πυρήνας στον οποίο το άτομο κοινωνικοποιείται, δηλαδή μαθαίνει τρόπους συμπεριφοράς, κανόνες και ολοκληρώνει την προσωπικότητά του. Είναι λοιπόν η οικογένεια ένας δεσμός αίματος που συνδέει άτομα που συνήθως ζουν κάτω απ' την ίδια στέγη.

Αρχέγονος θεσμός η οικογένεια. Πέρασε πολλά στάδια, άλλαξε μορφές (πατριαρχία - μητριαρχία) και κατέληξε σήμερα στην πυρηνική οικογένεια (μόνο γονείς - παιδιά). Ακόμα κι αν όλοι οι άλλοι θεσμοί αντικατασταθούν, η οικογένεια δεν μπορεί να αντικατασταθεί, γιατί δεν υπάρχει φορέας που να αναλάβει τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών.

Όμως αυτός ο θεσμός κυρίως από τη νεολαία σήμερα κρίνεται αρνητικά και θεωρείται αναχρονιστικός και πρακτικά άχρηστος: διαζύγια, βία, ξυλοδαρμοί, εγκατάλειψη σπιτιού είναι δείγματα αυτής της κρίσης. Δεν σταματάμε όμως εδώ: το χάσμα των γενεών, η έλλειψη διαλόγου, ο δογματισμός, η έλλειψη δημοκρατικών σχέσεων, η ασυνεννοησία, πατρωνία, αυταρχισμός ή χαλαρότητα κι αδιαφορία.

Πέρασαν πια οι καιροί όπου ο γονιός κέρδιζε την εμπιστοσύνη (ή τον φόβο) των άλλων μελών της οικογένειας, μόνο και μόνο επειδή είχε αυτή τη θέση. Σήμερα τα νιάτα έχουν ένα θαρρετό ειλικρινές βλέμμα και απαιτούν αμοιβαίο σεβασμό, εμπιστοσύνη και όχι αυθεντίες και υποταγή.

Περνάει λοιπόν κρίση ο θεσμός. Δεν πεθαίνει όμως, απλά πρέπει να «ρεφορμιστεί» να ανανεωθεί, να εμπλουτιστεί με καινούργια στοιχεία που η εποχή απαιτεί. Ο εκσυγχρονισμός σ' αυτή την περίπτωση θα αποδειχθεί σωτήριο.

Οι νέοι λοιπόν θα δώσουν την ευκαιρία στο θεσμό αυτό να αποδείξει περίτρανα την αξία του.

Για να γίνει αυτό όμως απαιτείται: συνεργασία των δύο γενεών, ομόνοια των μελών της οικογένειας, όραμα και πίστη κι όχι πνεύμα διάλυσης. Σ' αυτή την υπόθεση μπορούν να βοηθήσουν και οι ειδικοί επιστήμονες, σύμβουλοι γάμου, ψυχολόγοι. Προπάντων όμως, προέχει η δική μας (όλων) η θέληση και η προσπάθεια. Ειδιάλλως, χωρίς οικογένεια, χωρίς την ευεργετική της προσφορά [στοργή, οικονομική υποστήριξη, ολοκλήρωση ψυχική - πνευματική, ερείσματα, προβολή προτύπων....]

Θέμα 12^ο:

«Η συνήθεια των ναρκωτικών δεν είναι πια μόνο μια βλαβερή συνήθεια. Είναι η καταστροφή του μέλλοντος, της νεολαίας.

Σχολιάστε και κάντε προτάσεις».

Ένα από τα πιο θλιβερά γεγονότα που τα Μ.Μ.Ε. προβάλλουν, είναι η μάστιγα των ναρκωτικών. Ένα ολόκληρο, βρώμικο κύκλωμα που εμπορεύεται όχι μόνο τις ζωές των ανθρώπων αλλά και το μέλλον της κοινωνίας.

Βέβαια το φαινόμενο έχει ρίζες βαθιές. Χάνονται μέσα στις μυστηριακές λατρείες των αρχαίων Αιγυπτίων - Κινέζων και άλλων.

Σήμερα όμως χάνει πια κάθε μυστήριο. Του απομένει μόνο ο θάνατος, ο φόβος, η καταρράκωση της προσωπικότητας, η παθητικότητα, η εμμονή σ' ένα «Νιρβάνα».

Διανύοντας ιστορικά τις προηγούμενες δεκαετίες θα δούμε - δυστυχώς - την παρουσία των ναρκωτικών ουσιών: «Χίπικς», «ροή», «οργισμένα νιάτα», «περιθώριο», «αμφισβήτηση» λέξεις που συνέδεσαν στο μυαλό μας τη νεολαία και τα ναρκωτικά. Πάντως κρίνοντας χωρίς δογματισμούς και προκαταλήψεις, θα δούμε πως τα ναρκωτικά έχουν βαθιές αιτίες. Όλα όμως καταλήγουν σ' αυτή τη θλιβερή διαπίστωση: «μια χαρά κρατεί ο χορός των εμπόρων ναρκωτικών. Θύματά της οι νέοι που ξεγελιούνται και αντί να επαναστατούν, όπως νομίζουν, πέφτουν σ' ένα καλά στημένο παιχνίδι. Πρέπει λοιπόν να εξοργιστούν, να αφυπνιστούν και να αντιδράσουν: θάρρος, αισιοδοξία, αγωνιστικότητα, επιμονή για να υλοποιήσουν τα όνειρά τους. Κανείς και τίποτα ας μην μπει εμπόδιό τους.

Ούτε έμποροι θανάτου, ούτε ψυχοφάρμακα, ούτε ανεργία, ούτε φόβοι, ούτε πόλεμοι, ούτε ξεπερασμένα είδωλα.

Όμως το πρόβλημα ήδη υπάρχει. Υπάρχουν νέοι με τρυπωμένα χέρια που ούτε βοήθεια δεν μπορούν να ζητήσουν: ας μην αδιαφορήσουμε. Τα τρελάδικα και οι φυλακές, οι εξοντωτικές τιμωρίες δεν είναι λύση. Ο στιγματισμός και οι χαμένες ευκαιρίες διαιωνίζουν το κακό και το πρόβλημα.

Ό,τι μπορούμε να προτείνουμε είναι: θεραπευτικές κοινότητες, βοήθεια ψυχολογική και από ειδικούς επιστήμονες. Νόμοι αυστηρότεροι και ποινές

που να δίνουν την ευκαιρία στους χρήστες να ενσωματώνονται στην κοινωνία ξανά. Άρα «καιροί ου μενετοί». Τα ναρκωτικά δεν σηκώνουν αναβολές αλλά άμεσα μέτρα.

Θέμα 13^ο:

«Το σχολείο, ο σημαντικότερος ίσως παράγοντας για τη μόρφωση και την κοινωνικοποίηση των παιδιών, βάλλεται από τα «πυρά» της νεολαίας. Γιατί;»

Μετά την οικογένεια, το σχολείο είναι εκείνος ο φορέας που προσπαθεί να διαπλάσει ανθρώπινες προσωπικότητες, αυτόφωτα όντα.

Στα χρόνια του Διαφωτισμού ο Ρουσσώ ήταν εκείνος που τόνισε τη σημασία του σχολείου: ο δάσκαλος οφείλει να διδάξει στο μαθητή τα πράγματα της ζωής με τρόπο ώστε να ισορροπεί το λογικό και το συναίσθημα. Σήμερα όμως απέχει πολύ αυτή η εικόνα του ιδανικού σχολείου απ' την σύγχρονη πραγματικότητα. Από παντού (διδάσκοντες - διδασκόμενοι) κρίνουν αυστηρά το θεσμό και εντοπίζοντας τα «κακώς κείμενα» ελπίζουν πως θα βελτιωθεί η κατάσταση.

Τί θεωρούν ως αρνητικά στο χώρο;

- άσχημες εγκαταστάσεις, χωρίς χρηστικούς και σύγχρονους χώρους: γυμναστήρια, αμφιθέατρα, εργαστήρια, βιβλιοθήκες
- κακογραμμένα και πρόχειρα και αναχρονιστικά βιβλία
- δογματικοί και πεπαλαιωμένοι τρόποι διδασκαλίας
- δασκαλοκεντρικές μέθοδοι που κάνουν τη νεολαία να δυσανασχετεί, αφού ουσιαστικά τον παραμερίζουν
- κινήγι των βαθμών, τυπικό, ανούσια παπαγαλία χωρίς καλλιέργεια της κριτικής
- έλλειψη επαγγελματικού προσανατολισμού
- συνεχής αλλαγή προγραμμάτων, αφού η εκπαίδευση αλλάζει κάθε τετραετία
- επίσης η ανεργία που μαστίζει τους μορφωμένους και δημιουργεί το «πνευματικό προλεταριάτο»

Όλα αυτά κάνουν μελανή την εικόνα του σχολείου και θέτουν σε αμφισβήτηση τον θεσμό. Ας λάβουμε υπόψη μας το εξής: το σχολείο ανήκει στην κοινωνία και στις εκάστοτε ανάγκες πρέπει να ανταποκρίνεται. Γι' αυτό πρέπει να'ναι υπερκομματικό και να δίνει ίσες ευκαιρίες σ' όλους. Πρώτα απ' όλα το σχολείο ανήκει στους μαθητές. Γι' αυτό ό,τι γίνεται με γνώμονα αυτούς πρέπει να γίνεται. Χρήματα και δαπάνες για την Παιδεία πρέπει να

προσφέρονται γιατί αυτό δείχνει το γενικότερο πολιτιστικό επίπεδο της χώρας.

Λοιπόν αναβάθμιση και πρόοδος της χώρας επέρχεται μέσω της καλλιέργειας των ατόμων, μέσω του σχολείου. Γι' αυτό ας μην αρκεστούμε σε κατάρτες.